

**Proletariusze
wszystkich
krajów
łączcie się!**

ŁÓDZIANIN

**Niech żyje
Rząd
robotniczy
i włościański!**

TYGODNIOWY ORGAN POLSKIEJ PARTII SOCJALISTYCZNEJ

REDAKCJA OTWARTA od 6—8 w.
Administracja otwarta w dnie po-
wszednie od 6 pp. do 8 wiecz.
W niedziele i święta adm. nieczynna
Cena łączna
z „Robotnikiem“ **30 gr.**

Redakcja i Administracja: Łódź, Piotrkowska 83. Tel. 100,99 Skrzynka pocztowa 300.
Redaktor przyjmuje w poniedziałki i środy od 6—7 w. Rękopisów redakcja nie zwraca.
Konto czekowe P.K.O. Nr. 60,398

Warunki prenumeraty:
w Łodzi bez odn. miesięcznie 1 złoty
Z odnośnieniem do domu 1.20 „
Na prowincji z przes. poczt. 1.50 „
Zagranicą — miesięcznie 2.25 „

Strejk tramwajarzy łódzkich MUSI BYĆ DOPROWADZONY DO ZWYCIĘSTWA

Rozzuchwalona rozbiciem organizacyjnym tramwajarzy, dyrekcja K. E. Ł. usiłuje im narzucić nowe nie do przyjęcia warunki pracy i płacy

W ubiegłą niedzielę wybuchł w Łodzi strejk tramwajarzy.

Bezpośrednią przyczyną wybuchu strejku było wprowadzenie przez dyrekcję K. E. Ł. rozporządzenia o czasie pracy pracowników tramwajowych. Rozporządzenie to, przekreśla zasadę ośmiogodzinnego dnia i ciągłości pracy, utrzymując jedynie normę 46-o godzinnego tygodnia pracy.

Ponieważ równocześnie z dniem 31-ego grudnia nastąpiło wymówienie pracy na trzy miesiące — z zapowiedzią zmian warunków pracy, która miała być przystosowana — według zapowiedzi dyrekcji — „do możliwości finansowych przedsiębiorstwa“ pracownicy postanowili podjąć akcję strejkową.

Akcja ta jednak nie przyjęła charakteru zorganizowanego i wskutek tego organizacja zawodowa tramwajarzy, aczkolwiek solidaryzuje się z akcją, nie bierą udziału w jej przeprowadzeniu i nie wzięły za nią odpowiedzialności.

Ten fakt niewątpliwie przyczynił się do spóregowasnia nieustępliwości dyrekcji, która ogłosiła w piątek, iż zmienia warunki pracy i płacy na następujących zasadach.

Oto dosłowne warunki, które dyrekcja usiłuje podyktować:

1) Rozkład i godziny pracy będą unormowane na zasadach, wskazanych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu z dnia 13 sierpnia 1930 r. w sprawie czasu pracy pracowników ruchu tramwajowego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 516).

2) Będą zniesione gratyfikacje 10-dniowe na święta Wielkiejnocy i Bożego Narodzenia, oraz na urlopy.

3) Urlopy będą doprowadzone do norm, przewidzianych prawem.

4) Tramwaje będą w ruchu i w pierwszy dzień świąt Wielkiejnocy i Bożego Narodzenia od godziny 10-jej rano.

5) Termin wypowiedzenia motorowym i konduktorom pracy, wzgl. warunków pracy będzie dwutygodniowy, jak to stanowi rozporządzenie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 324).

6) Przy przenoszeniu konduktorów niestałych do kategorii pracowników stałych Dyrekcja nie będzie skreślana żadnym terminem.

Warunki te są całkowitem przekreśleniem zdolności osiągniętych przez pracowników tramwajowych, długoletnią zmusną i ofiarną walką.

Są one brutalnym wyzwaniem, rzuconem przez dyrekcję bogatego i świetnie rentującego się przed-

siębiorstwa już nie tylko pracownikom tramwajowym ale i ogółowi pracowników instytucji użyteczności publicznej i dowodzą one jak wielki staje się tupet kapitalistów, gdy nie czuje siły zorganizowanych pracowników.

Nigdy jeszcze, gdy istniał silny związek klasowy — rozbity tak niedawno przez czerwonych „radykałów“ — nie odważała się dyrekcja K. E. Ł. uważać strejk za zerwanie stosunku najmu i występować z pogorszeniem warunków urlopowych, wymówienia pracy i t. d.

Na wystąpienie to dyrekcji, muszą pracownicy odpowiedzieć jednolitym, twardym, zorganizowanym frontem. Muszą skupić się w klasowej or-

ganizacji zawodowej, muszą oprzeć się o pomoc całej zorganizowanej klasy robotniczej.

Nie wolno im ani na chwilę zapominać, że zwycięstwo dyrekcji K. E. Ł. to nie tylko ich klęska — ale to wzmocnienie ataku kapitalistycznej reakcji na ostatnie reduuty praw robotniczych.

Muszą pamiętać, że ich zwycięstwo to podniesienie ducha klasy robotniczej, uginającej się pod, obuchem kryzysu i bezrobocia, nękaną przez wzmagający się wyzysk kapitalistyczny i dławionej przez szalejącą reakcją polityczną.

Walka tramwajarzy — jeśli została już podjęta — musi być doprowadzona do zwycięstwa!

Sekretarjat L.O.K.R.P.P.S. niniejszem podaje do wiadomości, że w dniu 14 lutego 1932 roku o godzinie 10 rano, w sali RADY MIEJSKIEJ ul. Pomorska 16, odbędzie się

Doroczna Konferencja Międzydzielnicowa P.P.S.

połączona z wyborami nowego O. K. R.-u

Prawo udziału w Konferencji z głosem decydującym mają: członkowie O. K. R.-u, Komitetów Dzielnicowych, Komisji Rewizyjnej, Sądu Partyjnego, Zarządu Wydziału Kobięcego; z głosem doradczym Frakcja Radnych, przedstawiciele O. K. Z. Z., Zarządu Zw. Przemysłu Włókienniczego, Zw. Pracowników Komunalnych i Instytucji Użyteczności Publicznej Oddział w Łodzi, T. U. R. Organizacji Młodzieży T. U. R., Koła Nauczycieli Socjalistów, Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci,

Sekretarjat L. O. K. R. P. P. S. (—) JAN KARBOWIAK

Historja pewnego rozwodu łódzkiego Należy jaknajprędzej wprowadzić w życie nowe prawo małżeńskie

Okazano nam b. ciekawy wyrok „unieważnienia“. Wydał go sąd biskupi w Łodzi w dniu 8 lipca 1929 r. a potwierdził sąd metropolitalny w Warszawie jako II instancja w dniu 17 października 1929 za Nr. 1166.

P. T. naczelnik więzienia w Łodzi, osobisty znajomy biskupa Tymienieckiego, wniósł w dn. 8 marca 1929 r. skargę do sądu konsystorskiego w Łodzi o unieważnienie jego małżeństwa. Żona na rozwód się zgodziła, lecz w konsystorzu nie była ani razu. Przytem z chwilą wniesienia skargi o „unieważnienie“ przez męża, wyjechała do jego siostry do Zgierza, a następnie do Warszawy. Samą sprawą wcale się nie interesowała. W październiku r. ub. otrzymała wezwanie z konsystorza katolickiego w Warszawie, aby się zgłosiła po odbiór wyroku i wpłaciła 50 zł. Pani T. nie poszła po wyrok osobiście, lecz posłała siostrę z świadectwem ubóstwa, gdyż mąż jej żadnych alimentów nie płaci.

Jakież było jej zdziwienie, gdy przeczytała w wyroku, że ona sama oświadczyła wobec sądu, iż nie chciała mieć dzieci i że właśnie z tego tytułu jej małżeństwo zostaje przez sąd konsystorski unieważnione na zasadzie kanonów 1086 i 1092 oraz art. 9 prawa małżeńskiego z r. 1836, który mówi dosłownie: „Niemasz małżeństwa tam, gdzie nie zachodzi obydwoch stron zezwolenie“. Rozumie się, że na małżeństwo samo, a nie na to, co będzie po ślubie. Ale to nie wszystko, bo akurat jak na złość na dwa tygodnie przed zapadnięciem wyroku unieważnionego w łódzkim sądzie biskupim, jako w I-instancji (8-7 1929), pani T. urodziła syna, 25-6 1929 r. bardzo do męża podobnego.

Rozchodząc się z mężem w dn. 8 marca 1929 r. pani T. była w piątym miesiącu ciąży, o czym jej mąż dobrze wiedział.

Oto tego rodzaju sztuczki i machinacje dzieją się po konsystorzach. Jako że dzieją się one tam właśnie, są „zgodne z prawem bożem“ i „z moralnością“, a państwo nie ma na to najmniejszego wpływu, bo na mocy narzuconego b. Kongresowce mikołajewskiego prawa małżeńskiego z r. 1836, państwo polskie jest bezsilne w dziedzinie sądownictwa małżeńskiego i czy chce czy nie chce, musi honorować praktyki konsystorskie i pokrywać je swoim autorytetem. Prawo bowiem z r. 1836 uczyniło z prawa kanonicznego i z praw kościelnych poszczególnych wyznań część prawa publicznego (państwowego). A to właśnie projekt Komisji Kodyfikacyjnej chce utracić i dlatego wywołał on przeciwko sobie tyle protestacyjnej wrzawy i wygrażań pięściami.

Aby postawić kropkę nad „i“ — dodajemy, że biskup Tymieniecki podpisał również sławetne „orędzie“ przeciwko „bolszewickiemu“ i „niemoralnemu“ prawu małżeńskiemu, „rozbijającemu rodzinę“, „grożącemu państwu zagładą“ i t. p.

Skarga na traktowanie więźniów politycznych

W dniu onegdajszym, udała się do Warszawy delegacja rodzin więźniów politycznych, która ma na ręce p. ministra sprawiedliwości złożyć zbiorową petycję, opatrzoną przeszło 100 podpisami, przeciwko traktowaniu więźniów politycznych w więzieniach w Łodzi, Łęczycy i Sieradza.

Czytajcie i rozpowszechniajcie

„ROBOTNIKA“

Nowy występ osławionego p. Helmana Jak się robi interesy.

Na terenie Łódzkiego Towarzystwa Kredytowego (organizacja właścicieli nieruchomości) okazały się rozmaite macherki, których bohaterem jest znów osławiony p. Helman.

Pan Helman jest dyrektorem w Towarzystwie Kredytowym i równocześnie płatnym prezesem w banku właścicieli nieruchomości. I p. Helman (dyrektor Towarzystwa Kredytowego) pożyczka p. Helmanowi (prezesowi banku) 200 tys. zł. dla banku na bardzo niski procent.

Towarzystwo Kredytowe straci — p. Helman zarobi — a zapłaci za to wszystko lokatorzy nowo wybudowanych domów, którym kamienicznicy chcą sobie odbić straty — podwyższając znacznie komorne.

Z życia partji

Dzielnica Górna.

W niedzielę, dnia 24 stycznia 1932 r. o godz. 10 rano, odbędzie się na naszej dzielnicy

DOROCZNA KONFERENCJA DZIELNICOWA

na której obecność wszystkich członków konieczna.

Komitet

Dzielnica Koziny.

We wtorek, dnia 2 lutego r. b. o godz. 10-ej rano, w lokalu naszej dzielnicy odbędzie się

DOROCZNA KONFERENCJA DZIELNICOWA

na której obecność wszystkich członków konieczna.

Dzielnica Księży Młyn.

W dniu 9 stycznia 1932 roku na ogólnym rocznym zebraniu dzielnicy, oraz na posiedzeniu Konstytucyjnym Komitetu w dniu 11 stycznia r. b. wybrano następujący skład osobowy nowego Komitetu.

Przewodniczący	Pudlarz Franciszek
Wice-przewodniczący	Gięgier Bolesław
Sekretarz	Konieczniak Henryk
Skarbnik	Zasadziński Stanisław
Bibliotekarz	Miziała Władysław
Gospodarz	Biernacki Walenty
Członkowie Komitetu	Arendarski Antoni
" "	Jerzmanowski Feliks
" "	Markiewicz Stefan
Do Komisji Rewizyjnej	Nowakowski Stanisław
" "	Klonowicz Antoni
" "	Ossendowski Feliks

Dzielnica Widzew.

W sobotę, dnia 30 stycznia r. b. o godz. 7-ej wiecz. w lokalu naszej dzielnicy przy ul. Rokicińskiej 62, odbędzie się ROCZNA KONFERENCJA DZIELNICOWA.

Na porządku dziennym wybory nowego Komitetu Dzielnicowego. Uprasza się o liczne przybycie.

Komitet

Z życia T. U. R.

Program prac Zjazdu

Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego.

V-ty Walny Zjazd Delegatów Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego odbędzie się w Łodzi w dniach 31 stycznia, 1 i 2 lutego 1932 r.

Otwarcie zjazdu nastąpi w niedzielę, dnia 31 stycznia o godz. 10-ej rano. Dalsze obrady zjazdu odbywać się będą w sali Rady Miejskiej, ul. Pomorska 16.

Pierwszy dzień zjazdu będzie poświęcony obradom teoretycznym.

Wygłoszone zostaną następujące referaty: Ekonomiczna i psychologiczna droga do socjalizmu — tow. poseł Kazimierz Czapiński; wychowanie socjalistyczne — tow. dr. Adam Próchnik; pracownicy oświatowi w ruchu socjalistycznym — tow. Robert Fröhlich.

Porządek obrad części organizacyjnej zawiera następujące punkty:

1) Sprawozdanie Sekretariatu Generalnego — dr. Stefan Kopciński,

- 2) Sprawa młodzieży — dr. Stefan Kopciński,
- 3) Sprawa Czerwonego Harcerstwa — dr. Adam Próchnik,
- 4) Zmiana statutu,
- 5) Wybory członków Zarządu Głównego T.U.R.
- 6) Wolne wnioski,
- Zamknięcie zjazdu.

Z życia Młodzieży T. U. R.

W czwartek, dnia 28 stycznia 1932 r. odbędą się dalsze wykłady na szkołach organizacyjnych.

W szkole dla kół Narutowicza, Napiórkowskiego i Praussa mieszczącej się w lokalu dzielnicy „Górnej“ P.P.S. przy ul. Suwalskiej 1, wykładają będą tow. Haneman i Jezierski, na tematy: „Istota socjalizmu i „ustrój Rzeczypospolitej Polskiej“.

W szkole dla kół Limanowskiego, Worcella, Perla i Żeromskiego, mieszczącej się w lokalu Związku Pracowników Kas Chorych przy ul. Piotrkowskiej 73, wykładają będą tow. Polecki i Brzeziński na tematy: „Istota socjalizmu“, „Spółdzielczość“ i „Samorząd“.

W szkole dla kół Jaskowskiego, Waryńskiego i Danilowskiego, mieszczącej się w lokalu dzielnicy „Koziny“ P.P.S. przy ul. Letniej 1, wykładają będą tow. Urbach i Kieller na tematy: „Istota socjalizmu“ i „ustawodawstwo socjalne“.

Początek wykładów o godz. 6 wiecz.

W poniedziałek, dnia 1 lutego odbędzie się w sali Stow. Sp. „Sila“ przy ul. Główniej 17, Doroczny Czerwony Bal, urządzony staraniem komisji imprez L. O. M. T. U. R.

Początek balu o godz. 21-ej. Wejście wraz z garderobą zł. 2.50.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA ŁODZI

Przyjmuje wkłady oszczędnościowe od 1 złotego wzwyż za wysokim oprocentowaniem.

Za wkłady gwarantuje Gmina m. Łodzi całym swym majątkiem i dochodami.

WYDAJE SKARBONKI i marki oszczędnościowe

Tajemnica lokat statutowo zastrzeżona

Wstęp do Kasy, ul. Narutowicza 42, PO KSIĄŻECZKĘ OSZCZĘDNOŚCIOWĄ!

NARUTOWICZA № 42.

Magistrat m. Łodzi

niniejszem ogłasza, że zgodnie z § 2 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 roku (Dz. Ust. R. P. z dnia 21. VI. 1924 r. Nr. 51 poz. 522) i stosownie do § 53 Rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 roku (Dz. Ust. R. P. z dnia 29. VII. 1926 r. Nr. 75 poz. 433)

Preliminarz Budżetowy Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1932-33

wszystkich Wydziałów i instytucji Magistratu m. Łodzi wyłożony zostanie do publicznej wiadomości od dnia 23 stycznia 1932 roku na przeciąg 7-miu dni (do dnia 30 stycznia 1932 r. włącznie) w sali Głównej Kasy Miejskiej, okienko Nr. 1, Plac Wolności Nr. 14 w podwórzu, gdzie może być przeglądany przez płatników danin komunalnych celem wnoszenia spostrzeżeń i zarzutów.

Łódź, dnia 21 stycznia 1932 roku.

Prezydent
(—) Br. ZIEMIĘCKI

Z Robotniczego Towarzystwa Sportowego „WIDZEW“

Zarząd R. T. S. „Widzew“ powiadamia wszystkich członków o przeprowadzeniu rejestracji. Rejestracja odbywać się będzie w okresie od 11. I. 32 r. do 20. II. 32 r. w poniedziałki, środy i piątki każdego tygodnia, w godzinach od 7-ej do 9-ej wieczorem, w sekretarjacie klubu Rokicińska 62. Nadmieniamy, że członkowie, którzy w wymienionym terminie nie zarejestrują się i nie opłacą zaległych składek, zostaną skreśleni z listy członków. Niepracujący zostają zwolnieni z opłat członkowskich na podstawie legitymacji bezrobotnego.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że imienne listy płatników państwowego podatku od dochodu na rok 1931 nadesłane przez I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI i XII Urzędy Skarbowe podatków i opłat skarbowych w Łodzi, wyłożone są do publicznego wglądu w biurze Wydziału Podatkowego (Plac Wolności Nr. 2, pokój 23) w myśl art. 66 ustawy o podatku dochodowym na przeciąg 4 tygodni od dnia niniejszego obwieszczenia.

Powyższe listy mogą osoby zainteresowane w wymienionym biurze przeglądać codziennie w godzinach od 9 rano do 12 w południe.

Łódź, dnia 14 stycznia 1932 r.

MAGISTRAT m. ŁODZI

Prezydent.
(—) B. ZIEMIĘCKI

Przewodniczący
Wydziału Podatkowego:
(—) L. KUK

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1930 roku o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 527) Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 października 1929 roku i z dnia 31 sierpnia 1930 roku o uregulowaniu cen zbóż chlebowych i jego przetworów oraz cegły (Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 607 i Nr. 60 poz. 480) Rozporządzeniu Wojewody Łódzkiego z dnia 8 kwietnia 1929 roku wreszcie na opinii Komisji do Ustalania cen, wyrażonej na posiedzeniu w dniu 19 stycznia 1932 roku — niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 36 z dnia 29 stycznia 1932 roku zostały wyznaczone następujące ceny maksymalne (najwyższe):

Na mięso wołowe i cielęce za 1 klg.

w hurcie:

1) wołowina normalna I gat.	zł. 1.19
2) " " II "	zł. 0.90
3) " " III "	zł. 0.60
4) wołowina koszerna I gat.	zł. 1.78
5) " " II "	zł. 1.38
6) " " III "	zł. 0.84
7) cielęcina normalna	zł. 1.41
8) cielęcina koszerna	zł. 1.47

w detalu:

1) wołowina normalna I gat.	zł. 1.35
2) " " II "	zł. 1.05
3) " " III "	zł. 0.70
4) wołowina koszerna I gat.	zł. 2.05
5) " " II "	zł. 1.65
6) " " III "	zł. 1.00
7) wołowina normalna I gat. bez kości	zł. 1.70
8) " " II " " "	zł. 1.35
9) połówka wołowa	zł. 2.05
10) cielęcina normalna	zł. 1.60
11) " koszerna	zł. 1.70

W myśl § 10 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych będą ukarani przez władzę administracyjną I Instancji według art. 4 i 5 wyżej zacytowanego Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej aresztem, do 6 tygodni lub grzywną do 3.000 złotych, o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych.

Wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu. Łódź, dnia 21 stycznia 1932 r.

Wiceprezydent m. Łodzi
(—) Stanisław Rapalski

Dźwiękowy Kino-Teatr
„PRZEDWIOŚNIE“
ul. Żeromskiego 76.
Ceny miejsc: I—1.25 zł. II—90 gr. III—60 gr.
Na I-szy seans wszystkie miejsca po 50 gr.
Dziś i dni następnych!

urocza **LILJANA HARVEY** i męski **HENRY GARAT**
w przepięknej operetce filmowej pod tytułem
Z rozkazu księżniczki
Następny program:
„MAROKKO“

CENY OGŁOSZEŃ
Ceny ogłoszeń należy rozumieć za wiersz wysokości 1 milimetra
Miejscowe: Drobne, za wyraz 15 groszy (najmniej 1.50 groszy). Dla poszukujących pracy i o zagubionych dokumentach za wyraz 40 groszy
Zwyczajne: Za milimetr jednołamowe 20 groszy (str. 6 lam.), komunikaty, nekrologi i w tekście przed kroniką po 50 groszy (strona 3-lamowa)
Zamiejscowe o 50 procent i zagraniczne o 100 procent drożej.